Videnskabelig Dokumentation for Klubhusmodellen

EN ARKTIKELSAMLING OM RECOVERY- OG REHABILITERINGSPROCESSER I FONTÆNEHUSENE

Udgivet i webformat 2020

FONTÆNEHUSENEDANMARK
- vejen til et værdigt og virksomt liv

"Klubhuse forbedrer psykisk trivsel ved at opbygge Fælleskaber"

The Lancet Commission, WHO 2018

Marie Plougheld.
Bibliotekar & Informationsmedarbejder hos Fonden Fontænehusene Danmark 2018-2019.

Indholdsfortegnelse

Indledning 2
- **Formål og baggrund** 2
- **Ressourcer** 3
  - **Tak til** 3
- **Afgrænsning** 4

Oversigt: Resuméer samlet (alfabetisk) 6
- **Teoretiske Metodestudier** 6
- **Oversigtsartikler** 10
- **Tidskriftsartikler** 14
- **Videnskablige Rapporter** 28

Tabel med noter 35-38

Indledning

Formål og baggrund

Fonden for Fontænehusene i Danmark besluttede i efteråret 2018 at styrke klubhusenes adgang til artikler og tekster, der dokumenterer klubhusmodellens positive virkninger i forhold til recovery og rehabilitering. Fontænehusene i Danmark er i disse år trængt på deres økonomi. Huse har måttet lukke, og det øger presset på de resterende huse for at kunne argumentere for deres fortsatte eksistens i forhold til bevilligende myndigheder.

Projektets målsætning var derfor

- at afdække, hvad der findes af undersøgelser, der dokumenterer, hvordan og i hvilket omfang klubhusmodellen understøtter Recovery og psykosociale rehabiliteringsprocesser
- at vurdere i hvilket omfang, udenlandske undersøgelser kan anvendes i en dansk sammenhæng og gøre disse tilgængelige
- at skabe en model for, hvordan denne viden kan gøres tilgængelig for medlemmer og medarbejdere i de danske klubhuse.

Til at gennemføre projektet blev undertegnede, Marie Plougheld, ansat i den deltidsstilling fra 1.12 2018 til 31.12 2019. Jeg er uddannet bibliotekar og medlem af Fountain House i København.

Projektets resultater lægges her i første omgang ud på hjemmesiden for Fountain House i København, indtil Fontænehusene i Danmark igen får deres egen hjemmeside.

Der var i projektet oprindeligt yderligere to formål, der ikke har kunnet realiseres, grundet manglende ressourcer:

- At undersøge, hvad der i øvrigt findes af tekster, der kvalificeret argumenterer for klubhusenes relevans, eksempelvis politiske beslutningsgrundlag.
- At vurdere om der i dansk sammenhæng er brug for at initiere nye undersøgelser af modellens virkning.

Ressourcer

Projektet har taget udgangspunkt artikelbiblioteket ved Clubhouse International (https://clubhouse-intl.org). Jeg har endvidere benyttet bibliotek.dk. Disse to ressourcer er valgt, fordi de er gratis og giver fuld adgang til artikler. Der var ikke sat penge af i projektet til at købe adgang til databaser og artikler. Det var en økonomisk prioritering, men der er desuden en pointe i, at projektets ressourcer i overvejende grad er frit tilgængelige for brugerne af artikelsamlingen, nemlig de danske klubhuse.

Der er i mindre omfang medtaget artikler fra databasen Pubmed. gov, hvor Københavns Forskningscenter for Psykiatri har skaffet adgang for mig, selv om databasen kræver betaling. Ligeledes har jeg fået nogen artikler direkte fra Anita Brix, som er koordinater i Clubhouse International og tidligere bestyrelsesmedlem i Fonden Fontænehusene. Det har altså været en prioritet, at artiklerne skulle være frit og åbent tilgængelige. På grund af ophavsrettigheder kan jeg ikke bare indlejre et originalt værk som pdf-fil, når det skal ligge fuldt tilgængeligt på en offentlig hjemmeside. Derfor skelnes der mellem ressourcer med gratis adgang til hele teksten (Open Access) og ressourcer, hvor der er adgang til citater og Abstract.

Klubhus-koalitionerne i Norge, Sverige og Finland er kontaktet for litteraturtips.

Jeg vil gerne rette tak for sparring vedrørende litteratursøgning til:

Anita Brix European Program Officer i Clubhouse International (anitabrix@gmail.com)

Charlotte Heinsvig Poulsen, Senior Researcher ved CORE, Københavns forskningscenter for psykiatri.

Anne Hellum, seniorrådgiver, Fontenehus Norge (anne.hellum@fontenehus.no)

Inger Blennow, Chair of the Swedish Coalition of Clubhouses (inger.blennow@gmail.com)

Esko Hänninen, Chair of Finnish Clubhouse Coalition (hanninen.esko@gmail.com)

I øvrigt tak råd og vejledning til:

Lene Faldgaard Eplov, Forskningsoverlæge, Psykiatrisk Center København

Martin Haastrup Strøm, vejleder på projektet oktober 2018 -dec. 2019

Siri Bonde Andersen, personlig assistent juni 2019-dec 2019

Christian Ciesla Guld, Konsulent, Fountain House København. 2020.

Afgrænsning

Søgetermer: Fountain House, Clubhouse, Recovery, Rehabilitation

(Der er valgt engelske termer, fordi engelsk er det internationale videnskabelige forskningssprog)

Alder: Primært indenfor 10 år. Så nye som muligt

Geografisk: Der er lagt særlig vægt på at vælge skandinaviske kilder, hvor det er muligt, ellers er artiklerne valgt ud fra, om de kan være relevante i en dansk sammenhæng.

Dokument Typer:

Videnskabelige tidsskriftartikler, samt videnskabelige rapporter.

Reviews: Artikler, som giver en gennemgang af hidtidig forskning i klubhusemodellen, er medtaget for oversigtens skyld og for at evaluere på kvaliteten af eksisterende studier.

Videnskabelige tilgange:

Studier, der lever op traditionel sundhedsvidenskabelig, resultatorienteret og evidensbaseret forskningsmetode er medtaget

Fountain House-modellen er en mere helhedsorienteret tilgang, som med fordel kan indfanges af antropologiske eller socialkonstruktivistiske studier, hvorfor disse også er medtaget.

Endelig er studier, der konceptualiserer metodedesign for undersøgelser af klubhusmodellen, valgt til.

Terminologi: Artiklerne anvender forskellig sprogbrug, og jeg har valgt at bibeholde de forskellige, anvendte begreber som ”psykisk sårbare”, ”psykisk syge”, ”mennesker med psykisk handicap” o.a., da disse afspejler forskellige forskningstilgange til at studere klubhuskulturen.

I traditionel medicinsk forskning er opfattelsen groft sagt, at mennesker, der bliver ”ramt” af psykisk sygdom, har brug for en intervention (medicinsk behandling) for at blive raske. I denne forskningstradition vil man studere Fontænehusenes rolle ved at se på, om en brugergruppe - f.eks. klubhusbrugere med skizofreni - får færre sygdomssymptomer eller færre indlæggelser.

Heroverfor står den holistiske recovery-tradition, som klubhuskulturen er en del af. Her betragtes de psykiatriske diagnoser snarere som en mental uligevægt, som den enkelte kan lære at leve et værdigt og selvstændigt liv med, eller komme sig over. De samfundsvidenskabelige og humanistiske forskningsartikler, der tilslutter sig denne diskurs, inddrager ofte klubhusbrugernes egne stemmer via metoder som kvalitativ-selvrapportering og interviews. Disse studier anvender gerne termer som ”psykisk sårbar.”

Oversigt: Resuméer samlet

Teoretiske Metodestudier:

Type: Teoretisk Undersøgelsesartikel
Årstal: 2018

Titel: Developing a realist theory of psycosocial rehabilitation: the clubhouse model.
Forfattere: Mutschler, C., Rouse, J., McShane, K. *et al.*

Universitet: Department of Psychology, Ryerson University,Toronto,Canada

Land: Canada

Resume: Hvordan kan man undersøge selve den individuelle recovery-proces som mennesker, der lider af psykisk sygdom, gennemlever i deres hverdag som medlemmer i et Fountain House-klubhus? Formålet med dette projekt var at skabe, raffinere og teste en virkningsevaluering for psykosocial rehabilitering på et akkrediteret Fountain House-klubhus, *Progress Place* i Toronto, Canada.

Størstedelen af den hidtidige klubhusforskning har fokuseret på funktionelle resultater såsom tilegnelsen af kompetencer, beskæftigelse og socialt netværk, mens der har været meget lidt opmærksomhed på de psykologiske processer, som forandrer medlemmerne, mens de involverer sig i klubhuset. Forskere har haft deres fokus på de resultater, de ledte efter og en bestemt forventning om klubhusenes afkast, i stedet for at undersøge omstændighederne for hvorfor, hvornår og hvordan klubhusmodellen virker og forsøge at afdække en forståelse af klubhuset fra medlemmernes perspektiv.

Virkningsevaluering frembringer detaljeret viden om, hvordan en indsats virker – og hvad der forbinder en indsats med succesfulde resultater. En virkningsevaluering afdækker, hvad der virker for hvem, hvordan det virker og under hvilke omstændigheder. Virkningsevaluering har fokus på sammenhængen mellem en indsats og de resultater, der kommer ud af den og hvilke betingelser, der skal være til stede for, at en indsats fører til de forventede resultater.

Konklusion og diskussion: Resultaterne viste, at de indsamlede data bekræftede den fremførte programteori. Der kunne modelleres 3 rehabiliteringsbekræftende regelmæssigheder; genoprettelse, bekræftelse og geninddragelse. Til dette svarede mekanismer som værdighed, uafhængighed til at ”føle sig mere tilfreds” og at føle sig respekteret og ikke fordømt, hvilket resulterede i en stærkere

personlighed. Mekanismerne og sammenhængene, der blev identificeret i dette evaluerings- og modeletableringsforsøg, stemmer godt overens med den øvrige recovery-litteratur. Konklusionen er, at klubhuset *Progress Place* understøtter Recovery.

Forfatterne anbefaler mere klubhusforskning med medlemsinddragelse og en holistisk tilgang for at komme omkring de mange facetter i Recovery og i det enestående klubhusmiljø. Indenfor skolen af realistisk evaluering tror man ikke på overførbarheden fra et enkelt forsøg til en generalisering, da variablerne altid er kontekstbestemte: Da denne virkningsevaluering er det første forsøg af sin art, er en anbefaling naturligvis også at lave forsøget på andre klubhuse.

Metode og Empiri: Virkningsevaluering tager udgangspunkt i en programteori og undersøger de virksomme mekanismer i indsatsen. Den aktuelle undersøgelse af et klubhusprogram involverede to faser, der omfattede fire trin: Fase 1 omfattede (1) udvikling af første teori og (2) tidlig teori-forfining; og fase 2 inkluderede (3) teoritestning og (4) forfining. Fase 1 bestod af en kvalitativ evaluering, hvor deltagerne blev involveret gennem blandt andet fokusgrupper og interviews. Deltagerinvolvering gjaldt både medlemmer, personale, bestyrelsesmedlemmer, og de forskellige deltagere blev blandet på tværs. Der var i alt 39 forsøgsdeltagere. På baggrund af egenskaber og temaer, (mekanismer) fra fase 1, involverede fase 2 en kvantitativ undersøgelse. 158 medlemmer svarede på spørgeskemaer om de regulerende mekanismer, der var identificeret, eksempelvis: selvværd, værdighed, følelse af fællesskab og tilhørsforhold for at isolere, hvordan de enkelte mekanismer indvirker på resultatet.

Emneord: Forskningsmetode/ virkningsevaluering/ klubhusforskning/ forskningsdesign

Udgivelse: *BMC Health Services Research* 18, 442 (2018)

Link: Open access: **https://rdcu.be/bVQt7**

Ekstramateriale: interviewguide til fokusgruppe for klubhusmedlemmer og medarbejdere.

Type: teoretisk Undersøgelsesartikel
Årstal: 2015

Titel: The contribution of case study design to supporting research on Clubhouse psychosocial rehabilitation.

Forfattere: Toby Raeburn, Virginia Schmied, Catherine Hungerford & Michelle Cleary.

Universiteter: School of Nursing and Midwifery, Western Sydney University, School of Nursing, Midwifery, and Indigenous Health, Faculty of Science, Charles Sturt University, Wagga Wagga, NSW, Australia.

Land: Australien

Resume: Denne artikel giver et overblik over anvendeligheden af casestudier som metodedesign for klubhusforskning. Artiklen problematiserer klubhuset som et vanskeligt forskningsfelt og opridser, hvorfor casestudie-metoden er fordelagtig frem for andre forskningstilgange, når klubhuskulturen skal undersøges.

Forskning i psykosociale rehabiliteringstilbud som klubhuse har vist sig at være udfordrende. Det er meget personligt og kontekstbaseret, hvorledes mennesker oplever psykiske problemer og bedring. Principperne i Fontænehusene foreskriver, at deltagelse i det daglige klubhusprogram sker med en høj grad af frivillighed og medindflydelse. Derfor vil driften af de enkelte huse afspejles i den aktuelle medlemssammensætning. Den Recovery, der ventes at finde sted mens medlemmer og medarbejdere fokuserer på praktikken i den arbejdsstrukturerede dag, kan selvsagt være svær at måle. Dette afspejler sig i, at der er begrænset forskning, der afdækker, hvordan klubhuse implementerer recovery-praksis, hvilket har ført til diskussioner indenfor sundhedsforskningen om hvilke undersøgelsesdesigns, der bedst understøtter udforskning i – og forklaring af, hvordan klubhuse understøtter recovery.

Indhold: En grundlæggende teori og de vigtigste traditioner inden for casestudieteorien, kort overblik over de få kvalitetsprægede klubhusstudier baseret på casestudier, diskussion af fordele og ulemper ved casestudiemetoden, overvejelser og anbefalinger gældende casestudier i klubhusforskning.

Konklusion: Casestudier er en ideel metodisk tilgang, når det gælder forskning i klubhusmodellen. Der er behov for en fleksibel ramme for at udforske de komplekse udfordringer, der præsenteres i det mangefacetterede, multifunktionelle recovery-miljø, som klubhusene udgør. Casestudiedesign er et fleksibelt forskningsdesign, der kan bruge enten kvalitativ, kvantitativ eller en blanding af begge typer data til at belyse eller fortolke fænomener i deres hverdagskontekst og støtte udviklingen af teori. Casestudiedesign gør det muligt for klubhusmedlemmer at spille en central rolle i udviklingen, implementeringen, analysen og syntesen af forskning. Det understøtter også gennemførelsen af møder med interessenter, herunder respektfulde processer, etisk adfærd og praksis for at sikre kvaliteten og gyldigheden af de opnåede data.

Metode og Empiri: Oprindelig var sigtet med denne artikel at lave en litteraturgennemgang og metaanalyse på forlæg af casestudiebaseret klubhusforskning, men det viste sig ved grundig litteratursøgning, at der kun fandtes 5 anvendelige undersøgelser, som alle var over et årti gamle. Forskerne fandt, at det ikke var umagen værd at udsætte disse studier for kontrol med moderne analyseteknikker. I stedet førte det til en række teoretiske overvejelser.

Emneord: Case studier, metodedesign, forsknings paradigmer, Clubhouse, Fountainhouse

Udgivelse: BMC Research Notes, Biomedicine Central

Link: Open Access: https://doi.org/10.1186/s13104-015-1521-1 https://rdcu.be/bVEuT

Type: Teoretisk artikel, Metodestudie
Årstal: 2015

Titel: Self-determination theory: A Framework for Clubhouse Psychosocial rehabilitation Research

Forfattere: Toby Raeburn, Virginia Schmied, Catherine Hungerford, Michelle Cleary

Universitet: School of Nursing & Midwifery,University of Western Sydney, Faculty of Health, University of Canberra, Australia

Land: Australien

Resume: *Selvbestemmelsesteori* bliver i denne meta-artikel forbundet med klubhusmodellens recovery-tilgang. Der har ikke været meget fokus på hvilke teorier, der kan bruges til at guide metodisk forskning i klubhuse. Denne artikel beskriver *selvbestemmelsesteori* og filosofien bag og forklarer, hvorfor denne teoretiske tilgang er relevant i klubhusforskning. Artiklen argumenterer for, at denne teori giver et robust socialkonstruktivistisk teorigrundlag, som passer godt til recovery-orienteret praksis og klubhusmodellen i særdeleshed.

Selvbestemmelsesteori, ”self-determination theory”, hører til under den psykologiske forskningsgren motivationsteori. Den er udviklet af to amerikanske forskere, Edward Deci og Richard Ryan fra University of Rochester, New York. Den er understøttet af 30-40 års forskning. Som navnet antyder, hævder teorien, at mennesker gerne vil bestemme selv, dvs. vi ynder ikke at blive styret eller kontrolleret udefra. Bliver vi det, daler vores motivation. Et kerneelement i selvbestemmelsesteori er, at mennesker involverer sig i aktiviteter, de er motiveret for. Jo mere en persons adfærd er drevet af en indre motivation og ikke kun ydre omstændigheder desto større livstilfredshed. Indenfor sundhedsvidenskaben har man erkendt en sammenhæng mellem brugerorienteret tilgang i sundhedstilbud og selvbestemmelsesteori. Klubhuse i Fountain House traditionen bygger på principper om indflydelse, medbestemmelse og ligeværd, hvilket stemmer overens med principperne i selvbestemmelsesteori, som er kompetence, tilhørsforhold og autonomi. Fontænehusmedlemmer har i et studie fra 2005 (Onaga et. al) beskrevet deres oplevelse af Recovery som frivillige valg muliggjort af en kombination af deres egen motivation samt støtte fra personale og andre klubhusmedlemmer.

Konklusion: Med den stigende indflydelse recovery-orienteret tilgang har inden for sundhedsvæsenet, har det været en udfordring at formulere et teoretisk grundlag, der kan lede til forskning i, *hvordan* recovery-praksis er implementeret i sundhedstilbud som Fontænehuse. Her konkluderer forfatterne, at et sådant teorigrundlag for recovery-forskning bør indebære koncepter som motivation, udvikling af færdigheder og vægtning af sociale relationer. Selvbestemmelsesteori adresserer disse koncepter. Selvbestemmelsesteori harmonerer med klubhusmodellen, da de begge fokuserer på sociale relationer og individuel autonomi. Forfatternes konklusion er derfor, at selvbestemmelsesteori er en oplagt indfaldsvinkel til Fontænehus-forskning.

Metode og Empiri: Artiklen er en teoretisk artikel, der bygger på litteratur omhandlende selvbestemmelsesteori, socialpsykiatrisk behandling og recovery-praksis i et historisk perspektiv, samt tidligere studier i klubhusmodellen.

Emneord: videnskabsteori/ socialkonstruktivisme/ undersøgelsesmetode/ klubhusforskning

Udgivelse: Issues in Mental Health Nursing, 36:145–151, 2015

Link: Open Acces:
https://www.researchgate.net/profile/Toby_Raeburn/publication/267046059_Self-determination_Theory_A_Framework_for_Clubhouse_Psychosocial_Rehabilitation_Research/links/54f437840cf299c8d9e65d95.pdf

Oversigtsartikler, litteraturgennemgang.

Type: Videnskablig Oversigtsartikel

Årstal: 2016

Titel: A systematic review of Evidence for the Clubhouse Model of Psychosocial Rehabilitation

Forfatter: McKay, C., Nugent, K.L., Johnsen, M. et al.

Universitet: University of Massachusetts Medical School, University of Maryland School of Medicine, Worchester State University, John Hopkins Bloomberg School of Public Health.

Land: USA.

Resume: Denne Artikel giver en syntese af de bedste beviser til rådighed for klubhusmodellen. Der er tilstrækkelig dokumentation for klubhusmodellens effektivitet til at bestyrke administratorer i, at klubhusaktiviteter er værdige til støtte, som en komponent i et spektrum af rehabiliteringsydelser til personer med alvorlig psykisk sygdom. Resultaterne tyder på, at klubhusene er lovende praksis, men der er behov for yderligere metodisk kvantitative undersøgelser og en forskningspraksis, hvor der benyttes strenge designs og produceres sammenlignelige data, der er nødvendige for at kunne evaluere klubhusenes praksis op imod de internationale standarder for klubhus-programmer. Ca. en tredjedel af den reviderede forskning blev gennemført for mere end 10 år siden, og det er uklart, om den finder anvendelse i et moderne og specialiseret servicemiljø, da klubhusenes tilbud vokser og forandrer sig over tid. Klubhusmodellen er en facetteret og kompleks størrelse at undersøge med RCT. Mange studier nøjes med at fokusere på et specifikt tilbud inden for modellen, snarere end virkningen af modellen som helhed. Men det overordnede modelprogram er mere end effekten af de specifikke tilbud, på det generaliserede niveau er der protokoller og processer, som det er vanskeligt – men ikke desto mindre vigtigt at undersøge effekten af. Administratorer af selvstændige socialpsykiatriske tilbud som klubhusene, er i stigende grad forpligtet til at vise deres finansieringskilder, at de aktiviteter, de planlægger at gennemføre, er effektive. Det anbefales derfor, at man forsøger at skabe en bevisbase, der sætter fokus på både omkostninger og de bevislige positive resultater.

Konklusion: Resultaterne understøtter klubhusmodellens effektivitet, når det gælder alle domæner, men der mangler litteratur på flere områder. Beskæftigelse er det område, der er udforsket mest. Alligevel mangler der studier, der dels undersøger, hvordan klubhus-arbejde kan lede til ordinært arbejde dels sammenligner det frivillige arbejde i klubhuset og overgangsarbejde med lignende "støttet/beskyttet" arbejde. På hospitalsområdet er der omfattende kliniske tests, der viser, at klubhus-deltagelse reducerer eller udsætter genindlæggelser og minimerer omkostningerne. Alligevel er der brug for yderligere ny forskning, da mange af rapporterne er fra 1960'erne. Der er omfattende sammenfald af studier, der understreger klubhusenes positive effekt på medlemmernes sociale relationer og livskvalitet. Der er færre studier, der beskæftiger sig med uddannelse i klubhusregi, men den nyeste forskning på området viser, at klubhusenes støtte til uddannelse er nyttig. Sundhedsmæssigt er der to nyere studier, der viser, at sundhedstiltag i klubhusene har en positiv effekt på kort sigt. Længerevarende og opfølgende forskning på området vurderes nødvendig.

Metode og Empiri: Studiet gennemgår systematisk artikler, der giver en omfattende forståelse af den eksisterende viden om klubhusmodellen. 45 artikler opfyldte udvælgelseskriterierne for "randomiserede kliniske forsøg" (RTC), omfattende kvasi-eksperimentelle og observationsbaserede undersøgelser. Resultaterne er klassificeret efter 6 forskellige domæner, der repræsenterer de hyppigst rapporterede kvantitative fund og reflekterer målene for klubhusmodellen: 1. beskæftigelse, 2. livskvalitet/tilfredshed, 3. reduktion i hospitalsindlæggelser, 4. sociale relationer, 5. uddannelse, 6. sundhedsfremmende aktiviteter.

Emneord: Oversigtsartikel/ Evidens baseret praksis /psykosocial rehabilitering/ klubhusmodellen/ beskæftigelse/livskvalitet/recovery /uddannelse/sundhedsfremme/kvantitativ undersøgelse/gennemgang.

Udgivelse: Adm Policy Ment Health (2018) 45: 28. Springer.

Link: Open acces: Springer Nature: https://rdcu.be/bZIAQ

Type: Videnskabelig Oversigtsartikel
Årstal: 2016

Titel: A systematic review of the effectiveness of the clubhouse model

Forfatter: Battin, C., Bouvet, C., & Hatala, C.

Universitet: Department of Psychology, University of Paris Nanterre

Land: Frankrig

Resume: Dette litteraturstudie tilhører gruppen af videnskabelige anmeldelser af klubhusmodellens evidensbasis. Artiklen leverer en kritisk meta-undersøgelse af udvalgt forskning fra det seneste årti, der beskæftiger sig med effekten af klubhusmodellen. Artiklen

kombinerer den foreliggende forskning, der undersøger effekten af klubhuse, forsøger at opsummere styrken af evidens for modellen og diskuterer de metodologiske udfordringer, der er indlejret i evalueringen af effekten af klubhusene, samt leverer anbefalinger til fremtidig evaluering på området. En lignende litteraturgennemgang blev lavet i 2001, hvor forfatterne på baggrund af 9 rapporter konkluderede, at der var for få effektmålinger blandt klubhuse og tilsvarende tilbud. Denne artikel følger op på samme emne 13 år senere.

Konklusion: Hovedkonklusionen er, at der mangler ny opdateret forskning, der måler på effekten af klubhusmodellens rehabiliteringsprogram. Undersøgelserne skal være ensartede og kompatible i metodedesign og resultater, så man kan sammenligne dem. Forskere må systematisk fokusere på de områder, hvor der mangler forskning samt på de variabler, hvor der er uoverensstemmelse i resultaterne, indtil videnskabeligt valid og troværdig evidens er tilgængelig.

Metode og Empiri: Ud af 216 indsamlede studier blev kun 15 rapporter godtaget som levende op til kravene om dels at basere sig på eksperimentelt design - hvilket indebærer kvalitative, randomiserede, kontrollerede undersøgelser eller som minimum anvendelse af kontrolgruppe, eller adresserede effektiviteten af klubhusene. Kun 35% af den udvalgte videnskabelige litteratur levede op til det eksperimentelle krav, og kun 1 af de 216 undersøgelser baserede sig på RCT (randomised controlled trials).

Emneord: Klubhusmodellen, effektivitet, systematisk gennemgang, psykosocial rehabilitering.

Udgivelse: Psychiatric Rehabilitation Journal, 39(4), 305-312.

- **Abstract og citationer:**

Link: PsycARTICLES https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/prj0000227

Type: Videnskabelig oversigtsartikel
Årstal: 2018

Titel: ”Pushing the boat out”: A Meta-synthesis of how members, staff and family experience the Clubhouse Model.

Forfatter: Kinn, L.G., Tanaka, K., Bellamy, C. et al.

Universiteter: Liv Grethe Kinn: Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norge. Kimiko Tanaka, Cheryll Bellamy & Larry Davidson: Department of Psychiatry, Program on Recovery and Community Health, School of Medicine, Yale University, New Haven, CT, USA

Lande: Norge og USA

Resume: Denne artikel tager afsæt i analyse og behandling af tidligere videnskabelige undersøgelser, af det recoverymæssige udkomme ved klubhusmodellen. Forskningen består i et metaetnografisk studie, udført ved hjælp af 11 kvalitative undersøgelser, der blev offentliggjort mellem 2000 og 2015. Fire temaer og en overordnet metafor blev identificeret: (1) Udvidelse af begrænsende realiteter, (2) forankring, (3) skabe måder at blomstre på, (4) udsigter til et liv uden for klubhuset. "Pushing out the boat" er en metafor, som billedligt påtaler nødvendigheden af drøftelser af det subjektive afkast af klubhusmodellen, såvel som vigtigheden af at udvide viden om klubhusene som multidimensionale programmer, der giver sociale, uddannelsesmæssige og beskæftigelsesmæssige muligheder for voksne, der prøver at genvinde deres mentale sundhed. Klubhuset kan give medlemmer det rette ”skub” til at ”sætte sin egen båd ud i søen.”

Konklusion og anbefaling: Undersøgelsens resultater viser, at klubhuse er værdifulde fællesskaber omkring meningsfulde handlinger, hvor medlemmerne kan opbygge selvtillid, relationer og perspektiv - hvilket er altafgørende for recovery-processer. Klubhusene giver folk et sted at etablere et anker i et støttende miljø, hvor de kan prøve ting af og genvinde deres selvtillid. Derfra kan de vælge at ”skubbe deres båd ud”. Men mange medlemmer vil måske vælge ikke at ”skubbe båden” – farvandet kan være for oprørt, eller deres båd er muligvis ikke stærk nok til rejsen. Forfatterne anbefaler at yderligere forskning er nødvendig for at undersøge medlemmernes erfaringer med beskæftigelse og social integration. Det vil er vigtigt at undersøge, hvordan medarbejdere kan interagere med klubhusmedlemmer og deres familie for at fremme medlemmernes sociale integration udenfor klubhuset.

Metode: Forskningen består i et meta-etnografisk studie. Denne metode er særlig anvendelig, når man skal sammendrage fund på tværs af flere studier med samme emne. Meta-etnografien er udført gennem fire step for at bestemme, hvordan studierne er relaterede, oversætte dem til et fælles sprog og sammendrage dem til en samlet syntese. Meningsfortolkningen af de kvalitative interview er ligeledes en proces i 3 niveauer, tredje niveau opstår, når overordnede strukturer er identificeret og integreret på tværs af de udvalgte undersøgelser. Der er tale om hermeneutisk meningsskabelse frem for en målrettet step for step udredning.

Emneord: mennesker med psykiske lidelser/ psykosocial rehabilitering/ erhvervsvejledning/ beskæftigelse/ meta-analyse.

Udgivelse: Community Mental Health Journal (November 2018, Volume 54, Issue 8, pp 1199–12118s)

- **Abstract og citationer:**

Link: https://doi.org/10.1007/s10597-018-0257-5

Videnskablige tidsskriftsartikler

Type: Videnskabelig Tidsskriftsartikel.
Årstal: 2011

Titel: A place to be: The role of clubhouses in facilitating social support

Forfatter: Carolan, M., Onaga, E., Pernice-Duca, F., & Jimenez, T.

Universitet: Michigan University, Wayne State University

Land: USA

Resume: Recovery-fællesskaber som klubhusprogrammer har til formål at fremme sociale forbindelser blandt personer med risiko for isolation som følge af alvorlig psykisk sygdom, for at de kan engagere sig og blive aktive deltagere i samfundet. Formålet med undersøgelsen var at indsamle oplysninger om arten af klubhusstøtte, da den vedrører social netværkstøtte og sociale forhold. De personlige fortællinger afslørede, at medarbejdere, medlemmer og den overordnede klubhusstruktur opstod som centrum for social interaktion og blev et centralt vedvarende middel til social støtte.

Konklusion: Undersøgelsen konkluderede, at klubhuset giver et formålsbestemt miljø, der skaber en følelse af fællesskab og et sted at tilhøre. Klubhuset som et sted at være, hvor man kan møde individer i lignende situationer, er blevet identificeret som yderst hjælpsom til opnåelse af Recovery ved at give mulighed for at genopbygge sit splittede sociale netværk og tilbyde kontakt med andre i lignende situation.

Metode og Empiri: Den personlige historie er brugt som naturalistisk undersøgelsesmetode, der tillader historier om klubhus-oplevelser at komme frem med mindst mulig indblanding, så de fremstår som rå kilder.

Emneord: Recovery, clubhouse, Fountain House, netværksstøtte, medlemsberetninger.

Udgivelse: online artikel, Psychiatric Rehabilitation Journal, 35(2), 125-132. USA.

- Abstract og citationer, Pubmed:
  Link: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22020842/

Type: Videnskabelig Tidsskriftsartikel.
Årstal: 2009

Titel: A six-month prospective case-controlled study of the effects of the clubhouse rehabilitation model on Chinese patients with chronic schizophrenia.

Forfatter: Tsang, A. W. K., Ng, R. M. K., & Yip, K. C.

Universitet: Hong Kong College of Psychiatrists.

Land: Hong Kong, Kina.

Resume: Dette kinesiske studie fremhæver, hvordan klubhusmodellens rehabiliteringsprogram hjælper borgere med svær kronisk skizofreni. De udvalgte 92 deltagere blev sammenlignet i 46 par, af henholdsvis klubhusmedlemmer og en kontrolgruppe fra en psykiatrisk udslusnings-klinik. Deltagerne blev fulgt og videnskabeligt testet, gennem 3 og 6 måneder. Patientgruppen i klubhusprogrammet viste både subjektive og objektive tegn på psykosocial rehabilitering målt på bl.a. oplevet livskvalitet, livskontrol, selvtillid og kliniske positive og negative symptomer. Klubhusgruppen havde desuden forbedret beskæftigelsesrate efter 6 måneder.

Konklusion: På den baggrund konkluderer forskerne, at deltagelse og social støtte via et klubhus lader til at beskytte mod tilbagefald.

Metode og Empiri: Et længerevarende, case-kontrolleret og naturalistisk metodedesign blev anvendt.

Emneord: NGO-socialpsykiatriske tilbud/ beskæftigelse/ program-evaluering/ livskvalitet.

Udgivelse: East Asian Archives of Psychiatry, Vol 20, NO 1, s. 23-30

- Abstract og citationer:

Link: Amarican psychological assotiation: https://psycnet.apa.org/record/2010-07895-004

Type: Videnskablig Tidsskriftsartikel
Årstal: 2017

Titel: Beyond These Walls: Can Psychosocial Clubhouses Promote the Social Integration of adults with serious Mental Illness in the community?

Forfatter: Gumber & Stein 2018

Universiteter: Shinakee Gumber, New York University Langone Medical Center and School of Medicine. Catherine H. Stein, Bowling Green State University

Resume: Denne artikel bygger på et studie af svært psykisk syge voksne og hvilke faktorer, der var afgørende for deres oplevede integration i det omgivende samfund. Deltagerne er 92 udvalgte klubhusmedlemmer fra 8 Fontænehuse i New York.

Undersøgelsen behandler Klubhusmedlemmernes selvkarakteristik (oplevelsen af mental sundhed, symptomer og selvværd), sammenholdt med familiær opbakning og jobsituation og fontænehusets klubhusmiljø (oplevet klubhusstøtte, praktisk orientering, og dagtimer tilbragt i klubhuset) i forståelsen af deltagernes oplevelse af social integration i og udenfor klubhuset. De deltagere, der brugte mere tid i klubhuset, og som så på klubhuset som en praktisk funktionel hjælp, var samtidig dem, der følte sig mest integreret i klubhuset. Til gengæld var det de deltagere med et selvstændigt job uden for klubhuset, der scorede højest, når det gjaldt oplevelsen af integration i det omgivende samfund og samhørighed med ikke-psykiatribrugere. Et andet mønster viste sig i forhold til selvværd. Deltagernes selvværd varierede en del, hvor selvrapporteret lavt selvværd lod til at korrelere med en oplevelse af lav tilknytning til det omgivende samfund, derimod lod selvværd ikke til at være en barriere i forhold til oplevelsen af social integration i klubhuset. Når alle klubhusmedlemmer deler erfaring med psykiatriske diagnoser, fjerner det et stigma omkring psykisk sygdom, som ellers kan spille en rolle i det omgivende samfund. Således har Klubhuset en vigtig funktion som tryghedsbase, hvor medlemmer kan (gen)finde deres selvværd.

Konklusion: Det påpeges i artiklen, at der er behov for, at klubhusene i højere grad involverer medlemmernes familie.Hvis medlemmers integration i det omgivende samfund er et mål for klubhusene(jf. CI internationale klubhusstandarder), bør klubhusene arbejde på at skabe stærkere bånd, via samarbejde med lokale organisationer, arbejdspladser og myndigheder for at skabe større interaktion mellem medlemmer af fontænehuset og borgere i det øvrige samfund, som ikke har psykiske lidelser.

Metode og Empiri: Ud af 114 egnede forsøgspersoner blev 22 valgt fra på grund af mangelfulde oplysninger i selvrapporteringen. Data fra 92 voksne indgår i undersøgelsen. Undersøgelsen er foretaget af forskere fra 2 amerikanske universiteter med speciale i henholdsvis medicinsk rehabilitering og psykologi, Dr. Shinakee Gumper og Dr. Cathrine H. Stein. Dataindsamling blev randomiseret ved hjælp af online spørgeskemaer, og klubhusmiljøet blev konceptualiseret som begreb, således at social integration kunne måles ved hjælp af statistisk regressionsanalyse.

Emneord: Psykosocial rehabilitering, klubhuse, alvorlig psykisk sygdom, fællesskab og social integration

Udgivelse: Beyond these walls: Can psychosocial clubhouses promote the social integration of adults with serious mental illness in the community? *Psychiatric Rehabilitation Journal, 41*(1), 29–38.

- **Abstract og citationer:**

Link: American Psychological Association: https://doi.org/10.1037/prj0000262

Type: Videnskablig Tidsskriftartikel

Årstal: 2017

Titel: Building a working community: Staff practices in a clubhouse for people with severe mental illness

Forfatter: Fang-pei Chen

Universitet: Department of Social Welfare, National Chung Cheng University, Chiayi CountyTaiwan, ROC

Land: Taiwan

Resume: Denne artikel udfolder, hvordan ansatte medarbejdere I et (ICC)klubhus opfatter deres egen rolle som "fællesskabsbyggere" i et arbejdsfællesskab. Forfatterne har fokuseret på at kortlægge medarbejderpraksis og beskrive klubhusmodellens generalistrolle ved hjælp af Grounded theory med deltagerobservationer og 53 dybdegående interviews. For at udfylde generalistrollen skal medarbejderne udfolde deres kompetencer og støtte medlemmerne på 3 områder, der er gensidigt afhængige: (1) i sociale relationer, (2) i enhedsarbejde og (3) i at hjælpe det enkelte medlem med at erkende egne begrænsninger og styrker. Medarbejderne orkestrerer tempoet i arbejdsenheden, de samarbejder med medlemmer og medarbejdere, og de støtter medlemmerne i at udvikle en klubhus-identitet.

Konklusion: Undersøgelsesdeltagerne beskrev fontænehuset som et arbejdsfællesskab, mere præcist ikke bare en arbejdsplads placeret i en social fællesskabsramme - men et arbejdende fællesskab - hvor fællesskab og arbejde forudsætter hinanden, hvorfor den individuelle bedring bliver et fællesanliggende. Dette er udtryk for en meget holistisk tilgang til Recovery. Medarbejdernes arbejdsindsats hjalp til at skabe en tæt relation til medlemmerne og bygge et fællesskab op – hvorfor forfatterne mener, at de udpegede medarbejderkompetencer kan bruges som skabelon for en generel model for intentionel praksis.

Metode og Empiri: Undersøgelsen fandt sted i Fountain House New York, det originale Fontænehus fra 1948, med ca. 250 aktive medlemmer på daglig basis. Grounded theory blev anvendt som antropologisk undersøgelsesmetode til at studere fællesskabet i praksis. Udover medarbejderne blev også udvalgte medlemmer og ledere blandt personalet interviewet. Undersøgelsen stod på fra november 2013 til september 2014.

Emneord: Klubhusmodellen /Generalistisk praksis/ Psykosocial rehabilitering/ Arbejdsfællesskab/ Recovery.

Udgivelse: Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research (2017) 44: 651.

- **Abstract og citationer:**

Link: https://doi.org/10.1007/s10488-016-0757-y

Type: Videnskablig Tidsskriftartikel
Årstal: 2015

Titel: Clubhouse Community Support for life: Staff-member Relationships and Recovery
Forfatter: Tanaka, K., Craig, T. & Davidson, L. J.

Universiteter: Kimiko Tanaka: Marywood University, School of Social Work, Scranton, USA **Tom Craig:** King's College London, Institute of Psychiatry, London, UK, **Larry Davidson:** Yale University School of Medicine, Department of Psychiatry, New Haven, USA

Lande: USA, Storbritannien og Finland

Resume: Denne artikel beskriver klubhusmodellen som en veletableret, langsigtet støtteordning, der tilbyder langvarig genopbyggende Recovery til alvorligt psykisk syge. Meget tyder på, at kortvarige interventioner og tilbud, kun har en lille effekt for denne gruppe. Fokus for undersøgelsen har været at beskrive klubhusmodellen i relation til Recovery – som her skal forstås som: "en proces af forandring gennem hvilken individer forbedrer deres helbred og velbefindende, lever et selvbestemmende liv, og efterstræber at opnå deres fulde potentiale."

Konklusion: Interviews afslørede, at både medarbejdere og medlemmer kunne berette om afgørende ændringer i medlemmers liv. Gentagne mønstre af transformerende livsændringer gik igen. Centralt for disse var oplevelsen af lighed mellem medlemmer og medarbejdere, tillid til medlemmernes potentiale og respekt for deres valg. Klubhuset tilbyder en base, hvortil medlemmer kan vende tilbage, når de har brug for det. Det giver et variabelt sikkerhedsnet for Recovery.

Metode og Empiri: Artiklen trækker på kvalitative interview-data fra 105 brugere og 25 medarbejdere, fra fem klubhuse i USA og Finland, analyseret ved hjælp af *Grounded Theory*.

Emneord: klubhus/fællesskab/ venskab/ medarbejder-medlemsrelationer /Recovery

Udgivelse: Springer Nature. Psychosoc. Rehabil. Ment. Health (2015) 2: 131

Link: Open access: https://www.fountainhouse.org/sites/default/files/Clubhouse%20Friendship.pdf

Type: Videnskablig Tidsskriftsartikel
Årstal: 2014

Titel: Clubhouse model of psychiatric rehabilitation: How is recovery reflected in documentation?

Forfatter: Raeburn T, Schmied V, Hungerford C, Cleary M.

Universitet: Australian College of Mental Health Nurses.

Land: Australien

Resume: Denne artikel centrerer sig om en undersøgelse af diverse dokumenter produceret af et Australsk klubhus, hvor man med en kritisk indholdsanalyse har fundet frem til, hvordan og hvor hyppigt udvalgte Recovery-kategorier var repræsenteret i det tekstmateriale klubhuset anvender til intern og ekstern formidling af deres aktiviteter, formål og værdier.

De undersøgte dokumenter omfatter repræsentative prøver af nøgledokumenter, herunder materiale til offentlig sundhedsfremme, politikker og medlems-dokumenter. Data blev underkastet indholdsanalyse understøttet af Recovery Promotion Fidelity Scale.

Recovery-kategorierne der blev identificeret i dokumenterne omfattede: samarbejde (27,7%), accept og deltagelse (25,3%), kvalitetsforbedring (18,0%), medlems- og personaleudvikling (14,5%) og selvbestemmelse (14,5%). Disse kategorier viser, hvordan klubhuset bygger og repræsenterer personlig Recovery gennem sin dokumentation.

Konklusion: Klubhusdokumentation viste sig især at promovere Recovery-kategorierne: *samarbejde, deltagelse* og *accept*. Forfatterne diskuterer videre i artiklen, at den lavere rangering af elementer som *selvbestemmelse og peer-støtte* kalder til refleksion over, om medlemmer bliver tilstrækkeligt hørt i organisationen, eller om der eksisterer en selvopretholdende enstemmighedskultur, en "gruppetænkning", som der er fare for at opbygge i en værdiladet organisation, med stærke traditioner og principper. Faren er, at den opretholdende gruppetænkning kan hæmme nytænkning og alternative synspunkter.

Metode og Empiri: Værktøjet *"Recovery Promotion Fidelity scale"* er udvalgt på anbefaling af det australske sundhedsvæsen, det omfatter 12 recovery-elementer og 5 recovery-kategorier: Samarbejde, accept og deltagelse, selvbestemmelse, kvalitetsforbedring, medlems- og personaleudvikling. Det undersøgte materiale, anonymiseret for personlige oplysninger, bestod af tekster fra klubhusets hjemmeside, pamfletter, plakater, flyers, tilfredshedsundersøgelse, medlemshåndbog, mødereferater, skabeloner for individuelle recovery-forløb, jobbeskrivelse for medarbejdere, regler og opskrifter, registreringsdata om medlems-flow og powerpoint-præsentationer. Frem for alene at tælle hvor mange gange recovery-elementerne kunne isoleres som identiske termer, har forfatterne forsøgt sig med en kvalitativ indholdsanalyse. Dermed har de reduceret den store mængde data til forståelige og sammenlignelige kategorier. En svaghed ved denne metode er den indbyggede subjektivitet.

Emneord: Fountain House, klubhus, dokumentation, praksis, Recovery.

Udgivelse: International Journal of Mental Health Nursing.

Link: Open Acces: Resarchgate net
https://www.researchgate.net/profile/Toby_Raeburn/publication/244482027_An_overview_of_the_clubhouse_model_of_psychiatric_rehabilitation/links/00b7d537fd9be56f12000000.pdf

Type: Videnskabelig tidsskriftartikel
Årstal: 2012

Titel: Correlates of Peer Support in a Clubhouse Setting

Forfattere: David E. Biegel, Francesca Pernice-Duca, Ching-Wen Chang, Lori D'Angelo

Universitet: Mandel School of Applied Social Sciences Case Western Reserve, University Cleveland, USA. Wayne State University, Detroit, USA.

Land: USA

Resume: Vigtigheden af peer-støtte for mennesker, der lever med alvorlig psykisk lidelse, er veldokumenteret i psykiatrisk recovery- og rehabiliteringslitteratur.

Anvendelsen af peer-støtter er et kerneelement i Klubhusmodellen ved at klubhuse er peer/ brugerdrevne og inkorporerer peer-princippet, som er baseret på at dele oplevelser og værdier og kendetegnet ved gensidighed og ligeværd. Imidlertid har der hidtil næsten ikke været forsket nærmere i hvilke karakteristika, der kendetegner klubhusmedlemmers sociale netværk, eller hvilken virkning klubhusdeltagelse har på medlemmernes oplevelse af netværk og peer-støtte. Formålet med denne undersøgelse er derfor at undersøge de sociale støtteegenskaber og sammenhænge med klubhusmedlemmers peer-netværk i klubhusets unikke miljø.

Blandt alle respondenter viste det sig, at der var sammenhæng mellem det at have et peer-netværk og at have bedre livskvalitet og et mere rigt socialt liv. Hyppige klubhusbesøg og højere grad af afhængighed af andre korrelerede med at have en klubhus-vennekreds. Hos den mindre gruppe af respondenter, der ikke listede ligeværdige peers eller venner i og udenfor klubhuset blandt deres tætteste relationer, var det typisk familiemedlemmer eller professionelle behandlere og støttepersoner, der var nævnt. De respondenter tilhørte oftere en etnisk minoritet. Klubhusmedlemmer med peer-netværk, havde signifikant mere kontakt - og var mere tilfredse med de relationer med ligeværdige og mindre kritiske overfor deres egen livssituation. Mere end fire femtedele (85 %) af respondenterne svarede, at *Magnolia Clubhouse* havde ændret deres liv.

Konklusion: Undersøgelsen viser, at klubhuskonteksten kan fremme sociale netværk ved at danne ramme om et fællesskab, hvor en generel følelse af at høre til over tid kan føre til personlig vækst og udvikling af peers både indenfor husets vægge og eksternt. Det handler

om klubhusoplevelsen som helhed, snarere end summen af delene, hvilket støtter både netværksteori og klubhusmodellens værdigrundlag. Resultaterne i undersøgelsen stemmer godt overens med tidligere undersøgelser indenfor peer-teori.

Metode og Empiri: Undersøgelsen er et tværsnitsstudie baseret på spørgeskema og individuelle interviews med 126 medlemmer fra et klubhus i USA midt vest, Magnolia Clubhouse, valgt på grund af sin størrelse med 346 aktive medlemmer årligt. Styrken ved denne undersøgelse er, at man er gået meget systematisk metodisk til værks og har udvalgt deltagere på et randomiseret udsnit af klubhusmedlemmer, der har modtaget en kompensation på 10 dollars. Der er brugt et kombineret metodedesign med subanalyser, kvalitative interviews med åbne interviewspørgsmål, samt kvantitativ dataanalyse via spørgeskemaer.

Emneord: Klubhus, peer-støtte, peer-netværk, social rehabilitering

Udgivelse: Community Mental Health Journal (2013) Volume 49, Issue 3, pp 249–259, Springer nature.

- **Abstract og citationer:**

Link: https://doi.org/10.1007/s10597-012-9502-5

ISSN online 1573-2789

Type: Tidsskriftsartikel

Årstal: 2010

Titel: Peer Support Within Clubhouse: A Grounded Theory Study

Forfatter: Francesca D. Coniglio, Nicola Hancock, Louise A. Ellis.

Universitet: Sundhedsvidenskabeligt fakultet og Hjerneforskning, Sydney Universitet.

Land: Australien.

Resume: Peer-støtte er det begreb, der anvendes i socialpsykiatrien for, hvordan mennesker med levede erfaringer med psykisk sygdom, misbrugsproblematikker og øvrige sociale problemer, som marginaliserede grupper er udfordret med, kan støtte hinanden. Det er anerkendt, at peer-støtte fremskynder den individuelle recovery-proces. Klubhuset danner ramme om "peer to peer" (medlem til medlem) samarbejdsrelationer, hvor mennesker med psykiske vanskeligheder er fælles med medarbejderne om at drive klubhuset. Samvær og samarbejde fremmer inklusion og netværk, og derfor er det oplagt at undersøge, hvordan peer-støtte udfolder sig i klubhuset. Denne artikel rapporterer, hvordan klubhusmedlemmer fra et akkrediteret klubhus i Sydney oplever peer-støtte, og hvad denne udveksling giver dem. Med udgangspunkt i medlemmernes egne beskrivelser, fandt forfatterne, at peer-støtte kan beskrives i 4 udviklingstrin: 1. Trin er at

blive medlem af huset, medlemskab alene giver oplevelsen af et socialt tilhørsforhold. 2. trin er medlemskab af en arbejdsenhed, her avancerer medlemmet til en aktiv deltager, hvilket giver oplevelsen af en fælles indsats. 3.trin inkluderer gensidig afhængighed, at der er skabt en tryghed til at dele personlige erfaringer og rådgivning medlemmerne imellem. 4.trin er peer-støtte på det dybeste niveau, venskab, intimitet, nære gensidige relationer, som kan give en grundlæggende følelse af at blive taget hånd om.

Konklusion og anbefaling: Klubhusmodellen faciliterer gode muligheder for, at medlemmer kan finde uformel peer-støtte hos hinanden. Den arbejdsstrukturerede dag tilbyder en unik og værdifuld struktur, hvor en fælles indsats giver fælles oplevelser og erfaringer. Dette viser sig at have spillet en væsentlig rolle i klubhusmedlemmernes udvikling af betroede relationer, som har gjort dem i stand til at opnå dybere niveauer af peer-støtte. Denne undersøgelse belyser den vigtige rolle som peer-støtte har i Recovery. Med deres fælles erfaringer, er "peers" eksperter i hinandens situation. Forfatterne anbefaler derfor, at klubhusene prioriterer husets indretning og dagsprogram, så der er optimale forhold for udfoldelse af uformel peer-støtte, og de 4 peer udviklingstrin tænkes ind i tilrettelæggelsen.

Metode og Empiri: Grounded Theory er den antropologiske tilgang, der er brugt i denne forskning. På basis af 17 semistrukturerede og dybdeborende interviews med 10 medlemmer, foretaget over flere omgange, blev data analyseret og diagrammer udviklet, til at karakterisere hvert oplevet peer-støtte-niveau. Denne proces involverede afstemning, sortering og udvidelse af kategorier, indtil der var konsensus om en definitiv og klar afgrænset kategori. Hver kategori er udtryk for, hvor dyb den gensidige relation er på et udviklingstrin. 1) social inklusion og tilhørsforhold, 2) fælles indsats gennem gøren, 3) gensidig afhængighed, 4) intimitet.

Emneord: Peer-støtte/Recovery/ psykisk sundhed/ ICC akkrediteret klubhus.

Udgivelse: Community of Mental Health Journal, udgivet online: 24.oktober 2010, Springer Science + Business Media.

Link: Open access: PDF:
https://www.researchgate.net/profile/Nicola_Hancock/publication/47535599_Peer_Support_Within_Clubhouse_A_Grounded_Theory_Study/links/5653959208aeafc2aabb4e01/Peer-Support-Within-Clubhouse-A-Grounded-Theory-Study.pdf

Note: Figur: figur 1 (s156) "De 4 niveauer af Peer-støtte."

Type: Videnskablig tidsskriftartikel
Årstal: 2014

Titel: Predictors of loneliness of clubhouse members

Forfattere: Chang, Ching-Wen Chung, Chia-Ling Biegel, David E. Pernice-Duca, Francesca Min, Meeyoung Oh D'Angelo, Lori

Universitet: Case Western Reserve University, Wayne State University, USA

Land: USA

Resume: Denne undersøgelse bekræfter, at der er en sammenhæng mellem et aktivt klubhus-medlemskab og mindre selvrapporteret ensomhed. Klubhuset giver en ramme til at bryde den isolation som mange mennesker med psykisk sygdom oplever. Klubhusbesøg giver mulighed for at interagere og modtage støtte fra personale og andre medlemmer med levede erfaringer. Deltagelse i arbejdsfællesskabet støtter medlemmet i at mestre og (gen)lære færdigheder, samtidig med, at de oplever, at deres bidrag er vigtigt og værdsat af andre. Det er kendt indenfor sundhedsvidenskaben, at ensomhed og isolation er et stort problem blandt psykisk syge, og at ensomhed kan hindre subjektiv Recovery. Derfor har forskerne bag dette studie undersøgt sammenhængen mellem deltagelse i det rehabiliteringstilbud, der betegnes et (Fountain House-) klubhus, og ensomhed.

Konklussion: Højere grad af generel tilfredshed med sociale relationer og netværk, højere grad af oplevet adgang til hjælp og social støtte, og højere antal af klubhusbesøg var relateret til et lavere ensomhedsniveau. Omvendt betyder det, at færre klubhusbesøg og mindre tilfredshed med omgivelserne og den aktuelle livssituation, er relateret til en højere grad af ensomhed hos respondenten. Men - det kan ske, at de respondenter, der er mere socialt orienterede, er mere tilbøjelige til at blive aktive klubhusmedlemmer. Dette kan ikke afklares ved hjælp af det tværgående undersøgelsesdesign, som er brugt til denne forskning. Et andet forhold er, at undersøgelsen medtager nye klubhusmedlemmer, som har haft mindre end 2 måneder til at integrere sig og derfor måske ikke føler samme grad af tilknytning eller har lige så stort netværk som de erfarne medlemmer. Undersøgelsen leverer dog tydelig dokumentation for sammenhængen mellem klubhubhusdeltagelse og reduceret ensomhed. Resultaterne stemmer også overens med øvrig recoveryforskning.

Metode og Empiri: Der er tale om et kontrolleret, ikke eksperimentelt forskningsforsøg med fagligt godkendte måleværktøjer. 126 tilfældigt udvalgte medlemmer af et akkrediteret amerikansk klubhus har deltaget. Interviewdata er statistisk behandlet med tværgående hierarkisk regressionsanalyse, hvor “ensomhed” er responsvariabel over for bestemte, men uafhængige variabler; alder, køn, bo-status, tilfredshed med sociale relationer, oplevet adgang til støtte, klubhusnetværk, antal klubhusbesøg, varighed af medlemskab.

Emneord: psykosocial rehabilitering/ ensomhed/ klubhus-deltagelse/ alvorlig psykisk sygdom

Udgivelse: *Psychiatric Rehabilitation Journal, 37*(1), 51–54.

- **Abstract og citationer:**

Link: https://doi.org/10.1037/prj0000052

Type: Videnskabelig tidsskriftartikel

Årstal: 2018

Titel: Quality of life among people with psychiatric disabilities attending community-based day centres or Clubhouses

Forfattere: PhD Jenny Hultqvist, Urban Marström, Carina Tjörnstrand & Mona Eklund

Universitet: Sundhedsvidenskab, Lund universitet og Institut for socialt arbejde, Umea Universitet, Sverige.

Land: Sverige

Resume: Mennesker med psykisk sygdom har vist sig at have lavere livskvalitet, sammenlignet med den generelle befolkning. Forbedret livskvalitet er et vigtigt fokus for psykosocial rehabilitering. Hensigten bag dette studie har været at sammenligne to tilgange til psykosocial rehabilitering i Sverige, nemlig kommunale dagcentre og klubhuse baseret på Fountain House-modellen. Desuden undersøges de nærmere forudsætninger for livskvalitet, med brug af måleenheden QOL (quality of life.)

Studiet viser, at begge tilbud understøttede en stabil livskvalitet over tid, men den stærkeste enestående indikator for øget livskvalitet ved opfølgning efter 9 måneder var at være klubhusmedlem og følge et dagligt klubhusprogram.

Konklusion: Andre undersøgelser har tidligere vist, at klubhuset er nyttigt i forhold til andre tilbud, når det gælder forbedret livskvalitet, Recovery og selvværd. Dette studie understøtter denne forskning. Fire ud af fem af de svenske klubhuse i undersøgelsen er akkrediteret og alle følger de internationale kvalitetsstandarder, hvor kerneelementer er en flad struktur, der understøtter, at ansatte og medlemmer er ligeværdige, og en arbejdsstruktureret dag modelleret over en aktiv arbejdsdag. Der er i lighed med dette studie andre bruger-undersøgelser, der påpeger, at klubhusmodellen er unik QOL- forbedrende og øger Recovery, sammenlignet med dagtilbud uden disse elementer. Der mangler fortsat forskning, der kan isolere præcis hvilke elementer og hvordan, de påvirker brugernes tilfredshed.

Metode og Empiri: Tilgangen er en empirisk undersøgelse af 2 brugergrupper af psykosociale dagtilbud, begge grupper voksne over 18 år med svære psykiatriske diagnoser. Spørgeskemaet i undersøgelsen indeholdt kategorier som: Selvværd, socialt netværk, tilfredshed med daglige gøremål, tilfredshed med tilbud og organiseringen i den enhed de benytter, QOL(livskvalitet). Spørgeskemaer blev tilfredsstillende udfyldt af 128 brugere af dagtilbud og 57 klubhusmedlemmer.

Emneord: Rehabilitering, psykosocial rehabilitering, psykiatrisk dagtilbud, livskvalitet.

Udgivelse: Scandinavian Journal of Caring Sciences, published: 08 June 2018

doi: 10.1111/scs.12587

Link: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/scs.12587

Type: Videnskabelig tidsskriftartikel
Årstal: 2018

Titel: Sense of clubhouse community belonging and empowerment

Forfattere: Tanaka & Craig Kimiko Tanaka, Larry Davidson, Thomas J Craig

Universitet: Program for Recovery and Community Health, School of Medicine, Yale University, New Haven, CT, USA. Institute of Psychiatry, Psychology & Neuroscience, King's College London, London, UK.

Land: Storbritannien og USA

Resume: Dette studie er et forsøg på systematisk videnskabeligt at undersøge den ofte hævdede effekt af klubhusmodellens arbejdsfællesskabs tilgang til recovery og psykisk velvære. En bestyrket oplevelse af indflydelse og autonomi (empowerment) er hovedelementer inden for den psykosociale recovery-tankegang. Undersøgelser har vist, at der er en stærk forbindelse mellem deltagelse i positive fællesskaber og oplevelsen af empowerment. Der er stadig begrænset forskning i, hvordan dette spiller en rolle inden for psykosociale sundhedstilbud. Med denne undersøgelse har man undersøgt fællesskabsfølelsen og oplevelsen af kollektivt selvværd hos det enkelte klubhusmedlem ved at skabe en unik måleenhed for "klubhusfølelse."

Konklusion: Resultatet viser med klar overbevisning, at medlemmernes oplevelse af fællesskab og tilhørsforhold, "klubhusfølelsen," bidrager til undersøgelsesdeltagernes oplevelse af empowerment. Hypotesen var, at niveauet af hvor kraftig følelsen af klubhusfælleskab opleves, bidrager særskilt til niveauet af empowerment blandt medlemmerne. Faktisk viste målingerne på niveauet af kollektivt selvværd tilpasset klubhuset sig at være højere end blandt collegestuderende, hvilket vil sige, at den på en 1-7 skala med et gennemsnit på 5,74 ligger i den gode ende. Samtidig var medlems-selvværdet højt (6,04), hvilket indikerer, at deltagerne overordnet set så sig selv som værdifulde medlemmer af klubhuset.

Undersøgelsen fremlægger også nogle problematikker. Isoleret set er gruppen af ældre klubhusmedlemmer tilbøjelige til at føle sig mindre involverede og værdifulde. De ældre er en stor medlemsgruppe i de fleste klubhuse, de er ofte på offentlig forsørgelse, og der mangler forskning i hvilke faktorer, der gør, at de har det sådan. Fundet af "Klubhusfølesen" viser sig spredt på tværs af de udvalgte klubhuse med medlemmer på tværs af etnicitet og alder fra både land og by. Dog er randomiseringen i deltagelsen i undersøgelsen begrænset bl.a. på grund af klubhusenes frivillighedsprincip.

Tidligere undersøgelser har rejst kritik af, i hvor høj grad klubhusmodellen understøtter selvstændiggørelse på grund af medlemmers begrænsede indflydelse på beslutninger på organisationsniveau. Forfatterne til dette studie anbefaler derfor et større fokus på at implementere fællesskabsfølelsen i organisationspraksis.

Metode og Empiri: En sekundær analyse af kvantitative og kvalitative data, indsamlet fra 6 akkrediterede klubhuse i USA og Finland, gennem et selvrapport-spørgeskema fra 102 klubhusmedlemmer. De to lande er valgt, fordi de var de lande med den mest udbredte brug af klubhusmodellen. Interviewdata er analyseret med brug af en hierarkisk regressionsmodel.

Emneord: Empowerment/ fællesskabsfølelse/ tilhørsforhold/ deltagelse/ klubhusmodellen

Udgivelse: International Journal of Social Psychiatry 2018, Vol. 64(3) 276 –285, 2018

Abstract og citationer:

Link: https://doi.org/10.1177%2F0020764018759134

Type: Videnskabelig Tidsskriftartikel
Årstal: 2016

Titel: Social Networks and Social Interaction among People with Psychiatric Disabilities-Comparison of Users of Day Centres and Clubhouses.

Forfatter: Hultqvist et.al.

Universitet: Lunds Universitet

Land: Sverige

Resume: Et sammenlignede studie af brugere af offentlige dagtilbud til psykisk syge og klubhuse (Fontänhus) i Sverige. Artiklens konklusion er, at det at knytte bånd og skabe venskaber, der styrker selvtilliden, på kort sigt er essentielt for mennesker med psykiske problemer. På lang sigt er det yderligere en fordel at skabe disse relationer i et klubhusmiljø. Undersøgelsen tegner et billede af, at klubhusene i højere grad end dagcentrene faciliterer en mulighed for uformelle fællesskaber, arbejdsfællesskab, pause-fællesskab, brugerdrevne aktiviteter og aktiviteter, der støtter medlemmerne i at bruge deres evner og involvere sig. Klubhusmedlemmerne var som gruppe stærkere psykosocialt fungerende end brugerne af dagtilbud. Brugerne af dagcentrene viste sig at have betydelig mindre sociale netværk, og deres omgangskreds svandt ind. Samtidig var de tilbøjelige til at rangere en professionel omsorgsarbejder som deres nærmeste fortrolige, mens klubhusmedlemmerne havde større og stabile netværk over tid og en højere grad af fortrolige venskaber. Klubhuse er – om ikke brugerdrevne – så i høj grad bruger-centrerede, og tidligere undersøgelser har vist, at en sådan tilgang styrker opbygningen af venskaber og et mere varieret netværk. Undersøgelsen fremhæver således, at organisationsstrukturen i klubhusene (Fountain House-modellen) lader til at være succesfuld i at understøtte etablering af uformelle sociale relationer og dermed understøtte et vigtigt princip i personlig recovery.

Konklusion: At have venner og styrke ens selvværd kan være essentielle faktorer for det sociale netværk af mennesker med psykisk sårbarhed i et kortvarigt perspektiv. At besøge klubhuse virker fordelagtigt i et længerevarende perspektiv.

Metode og Empiri: Undersøgelsen er et kvalitativt studie med selv-rapportering fra dagcenter- og klubhusmedlemmer forløbet over 9 måneder. 185 deltagere i grundstudium og 154 deltagere i opfølgningen. Fordelt på fire dagcentre og fem udvalgte klubhuse fra alliancen af svenske Fonänhus under Clubhouse International (ICCD.) Undersøgelsen er et delstudie i den samlede rapport af Jenny Hultqvist 2017.

Emneord: Offentlig psykiatri-tilbud, psykosocial rehabilitering, recovery, psykisk bedring, klubhuse, Fountainhouse-modellen, ICCD.

Udgivelse: Global Journal of Health Science vol. 9No 6; 2017.

Link: Open Acces: PDF: http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1070522/FULLTEXT01.pdf

Type: Videnskabelig tidsskriftartikel, metaanalyse, litteraturgennemgang.
Årstal: 2001

Titel: Vocational rehabilitation for people with severe mental illness

Forfatter: Crowther, R, Marshall, M, Bond, G, Huxley, P.

Universiteter: University of Manchester, The Lantern Centre, Preston., UK. Department of Psychology, Indiana University-Purdue University Indianapolis, Indianapolis, USA. Applied Social Studies, University of Swansea, Swansea, UK

Land: USA, England & Wales

Resume: Flertallet af psykisk syge vil gerne I arbejde, og der er gode etiske, sociale og sundhedsmæssige grunde til at hjælpe dem med at nå det mål. Forberedende jobtræning og støttet beskæftigelse er to forskellige tilgange til at hjælpe svært psykisk syge mennesker med at få fast arbejde. I klubhusmodellen har man traditionelt bekendt sig til ideen om forberedende jobtræning, repræsenteret ved ”overgangsarbejde.” Overgangsarbejde, som det er beskrevet i klubhusmodellen, er ikke udbredt i en dansk kontekst, men man skal heller ikke anskue klubhusets arbejdsstrukturerede dag som erhvervsfremmende jobtræning. Princippet i overgangsarbejde er, at en periode med forberedende træning er nødvendig før placering i ordinært arbejde. I modsætning hertil er princippet i støttet beskæftigelse at placere personen med psykisk sårbarhed i et ordinært job så tidligt som muligt for derefter at følge op med individuel tilrettelagt støtte og træning på arbejdspladsen.

Konklusion: Konklusionen i denne metaanalyse er, at støttet beskæftigelse er betydeligt mere effektiv i at få deltagerne i fast ordinært arbejde, hvorimod der ikke er tydelig evidens for, at forbedrende jobtræning virker. Blandt personer med psykiske lidelser, der modtog støtte på arbejdspladsen, var 34 % i arbejde efter 18 måneder. Det samme galt blot 12 % af dem, der modtog forbedrende jobtræning.

Metode og Empiri: Studiet bygger på en litteraturgennemgang af 49 undersøgelser vedrørende beskæftigelsesindsatser for at hjælpe psykisk syge personer i beskæftigelse, 31 af de studier levede ikke op til analysekriterierne, hvilket efterlader 18 godkendte studier, der er blevet behandlet i denne metaanalyse. Alle 18 studier er amerikanske og bygger på amerikansk beskæftigelsespraksis.

Klubhusmodellens arbejdsforberedende tilgang er undersøgt i sin egen effekt og i delanalyser sammenlignet med andre tilgange. Klubhus-tilgang versus standard kommunale dagtilbud. Derudover er den overordnet undersøgt og sammenholdt med Arbejdsforberedende tilgang versus støttet beskæftigelse med modifikationer i enkelte forhold som løn, psykologbistand, gradvis jobtræning. Som et eksempel på en systematisk tilgang til støttet beskæftigelse, har man fremhævet *"Individual Placement & Support"* på dansk "Individuelt Planlagt job med Støtte" IPS. IPS-modellen er international anerkendt, og essensen er at skabe et individuelt tilrettelagt forløb, hvor personen kommer ud på det ordinære arbejdsmarked uden eller med højst få måneders træningsindsats. Vægten er i stedet lagt på at lave et godt match mellem arbejdspladsen og jobkandidaten samt at støtte kandidaten sideløbende.

Emneord: klubhusmodellen/ rehabilitering/ overgangsarbejde/ IPS /jobtræning/ beskæftigelse/ Metaanalyse/ randomiseret kontrolleret forsøg / psykisk syge/skizofreni

Udgivelse: Cochrane Database of Systematic Reviews 2001, Issue 2. Art. No.: CD003080. DOI: 10.1002/14651858.CD003080.

Link: Open access: https://doi.org//10.1002/14651858.CD003080

Videnskablige Rapporter

Type: videnskabelig oversigtsrapport
Årstal: 2012

Titel: Choices for Recovery - Community-Based Rehabilitation and the Clubhouse Model as Means to Mental Health Reforms

Forfatter: Hänninen, Esko

Udgiver: THL, Det nationale Institut for sundhed og velfærd, Helsinki, Findland.

Resume: Rapporten koncentrerer sig overordnet om, hvordan man kan reformere offentlig psykiatriske sundhedstilbud med brug af fællesskabsbaseret rehabilitering (CBR), med klubhusmodellen som eksemplarisk eksponent for denne praksis. Denne oversigtsrapport henvender sig til beslutningstagere på aller højeste politiske niveau, den er tænkt som læringsmateriale i reformering af socialpsykiatrien. Bag rapporten står den transnationale koalition EMPAD, bestående af partnere fra Finland, Tyskland, Holland, Rumænien, Slovenien, Spanien, Sverige og USA. Formålet med rapporten er at formidle, fremme og udvikle god praksis for psykosocial rehabilitering i overensstemmelse med internationale anbefalinger for sundhedspolitik.

Det vigtigste tema, der binder denne oversigtsrapport sammen, er den igangværende proces med at reformere sundhedsområdet ved at udbrede offentlige tilbud til psykisk syge. I løbet af de seneste to årtier har FN sammen med EU og Europarådet produceret mere end 30 forskellige henstillinger og erklæringer vedrørende psykiatrisk sundhedspolitik, der skal implementeres i medlemslandene. Disse dokumenter analyseres og præsenteres som en omfattende international ramme for udvikling af sundhedspolitik og psykosociale rehabiliteringstjenester. Formålet med oversigtsrapporten er at sammenholde de konceptuelle elementer i de transnationale politiske erklæringer med nøglebegreberne i psykosocial rehabilitering. Fællesnævneren mellem de forskellige politiske anbefalinger identificeres og sammenlignes med de internationale klubhusstandarder.

Konklusion: Dette papir er en af EMPAD-projektets leverancer. Denne oversigt viser fællesnævnerne mellem de praktiske anvendelser af komponenterne i rehabilitering og klubhusmodellen til fremme af recovery og social inklusion af mennesker med psykiske problemer. EMPAD-projektet implementerer politikker på europæisk plan, der fremmer aktiv inkludering og fuld deltagelse af dårligt stillede mennesker i samfundet i overensstemmelse med FN's, menneskerettighedserklæring og handicapkonventionen. Målet med CBR indebærer, at mennesker med psykiske problemer modtager støtte for at muliggøre deres integration og deltagelse i alle aspekter af det samfund, de lever i. Klubhusmodellen tilbyder en passende ramme for disse styrkende aktiviteter. Klubhuse er evidensbaseret god psykosocial rehabiliteringspraksis, der er engageret i recovery. SAMSHA (USA's administration for stofmisbrug og socialpsykiatri) har godkendt klubhusmodellen som evidensbaseret god praksis (http: //www.nrepp. Samhsa.gov/). I Finland er klubhusmodellen godkendt af det nationale institut for sundhed og velfærd, og de finske klubhuse bliver statsfinansieret.

Indhold: Rapporten består af 6 kapitler plus appendix. Den gennemgår og opridser politiske problemer med at reformere det socialpsykiatriske område i EMPAD-landene og præsenterer herefter social rehabilitering og dens komponenter som et middel. Begreber som “empowerment”, “recovery-tilgang” og “social kapital” gennemgås. Underafsnit 4.5 er hovedsageligt baseret på skrivelser fra eksperterne fra International Center for Clubhouse Development - ICCD, som er en deltager i EMPAD-projektet. Det 23 siders underafsnit, som lyder overskriften *“klubhusmodellen som middel til empowerment og social inklusion”,* gennemgår klubhusmodellen, kvalitetsstandarderne, udbredelsen på verdensplan og et resume af resultater fra klubhusforskning. Som en lille detalje er der en hel side, der gennemgår de danske fund. (Note:choices for Recovery s 54-77)

Resultater: Rapporten refererer bevisbyrden af hidtidig forskning i klubhusmodellen og opsummere følgende pointer:

- Klubhuse fremmer medlemmernes recovery.
- Klubhus-deltagelse reducerer hospitalsindlæggelser og sundhedsomkostninger.

- Regelmæssig deltagelse motiverer medlemmerne i retning af jobtræning og uddannelse.
- Klubhuse er en omkostningseffektiv løsning på sociale problemer.
- Aktivt medlemskab styrker medlemmernes trivsel og fysiske og psykiske helbred.
- Aktivt medlemskab forbedrer livskvaliteten hos medlemmerne.
- Klubhusaktiviteter imødekommer imidlertid ikke alle medlemmers behov.

Empiri og metode: Som en del af EMPAD-projektet blev der udført en webbaseret international behovsanalyse målrettet mod professionelle i socialpsykiatrien, servicebrugere og beslutningstagere i EMPAD-partnerlandene. Resultaterne indikerer, at sundhedsministerierne bør blive mere effektive til at sprede oplysning om de internationale politiske rammer, som de har godkendt og underskrevet.

Emneord: Oversigtsrapport/ velfærdsstrategi/ recovery-tilgange/ klubhusmodellen/ klubhus-evidens/ fællesskabsbaseret rehabilitering. / transnationalt samarbejde.

Link: Open acces: Julkari, et publikationsregister for Findlands nationale institut for sundhed og velfærd. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-694-6

Type: Videnskablig Rapport
Årstal: 2017

Titel: Recovery-promoting factors in day centres and Clubhouses for people with psychiatric disabilities. –A comparative study.

Forfatter: Hultqvist, Jenny

Universitet: Medicinsk fakultet, Lunds Universitet, Sverige.

Land: Sverige

Resume: Rapporten sammenligner to forskellige tilgange til psykosocial rehabilitering – dagcentre (DC) og klubhuse – for at undersøge om en af modellerne er bedre egnet til at støtte psykisk syge mennesker i recovery. Rapporten er sammensat af 4 kvantitative studier, baseret på selv-rapportering fra brugere af henholdsvis dagcentre (DC) og klubhuse (Fountain House) i Sverige. Studierne har fokus på

psykiatribrugernes recovery-muligheder med aspekterne; Mulighed for deltagelse i daglige gøremål (1), adgang til socialt samvær (2) samt faktorer, der vedrører oplevet sundhed og trivsel(3&4). Der er for hele gruppen en sammenhæng mellem graden af arbejdslyst og engagement i aktiviteter og motivationen til at bruge tilbuddene, dagcentre/klubhuse. Der er en sammenhæng mellem at have et stort netværk og venner, man ofte ser, og et højere selvværd og bedre selvopfattede livskvalitet. "Selvopfattet livskvalitet" er vurderet med hjælp fra WHO's Quality of life assesment instrument, SQOL subjective quality of life.

Konklusion: Selvom der ikke er stor forskel på dagcentre og klubhuse i forhold til udvalgte faktorer, der er studiets fokus, viser det sig, at **klubhusene** er bedre til at støtte brugernes muligheder for valg og selvbestemmelse. Klubhusene er bedre til at stimulere fællesskab og socialisering mellem de tilstedeværende, og klubhusmedlemmerne havde større sociale netværk og flere nære venner sammenlignet med brugerne af dagcentre. Klubhusene formåede i højere grad at støtte en langvarig bedre livskvalitet hos brugerne.

Metode og Empiri: Forskningsmetoden baserer sig på et observerende, naturalistisk design. Forskningsobjektet var mennesker med psykisk sygdom, som benytter sig af enten Dagcentre eller klubhuse. Rapporten består af 4 kvantitative undersøgelser baseret på selvrapportering, hvor 185 undersøgelsesdeltagere 128 DC-brugere og 57 klubhusmedlemmer blev bedt om at afsætte minimum 4 timer om ugen til at udfylde selvrapporterings-spørgeskemaer. Af dem var der 116 fra dagcentrene og 37 klubhusmedlemmer, der deltog i opfølgningen. Deltagelsen i de enkelte undersøgelser havde en varighed på 6-18 måneder. Til dataindsamling er brugt 12 forskellige evalueringsværktøjer for at kunne måle på faktorer som; funktionsniveau, sygdomshåndtering, motivation, recovery, livskvalitet og tilfredshed med servicetilbud, dagcenter eller klubhus. Data er analyseret, kategoriseret og rangordnet med statistisk regressionsanalyse.

Emneord: offentlige psykiatri-tilbud, psykisk sundhed, aktivitetsterapi, psykosocial rehabilitering, selvværd, livskvalitet.

Udgivelse: Lund universitet

Link: Open Access: PDF: https://portal.research.lu.se/portal/en/publications/recoverypromoting-factors-in-day-centres-and-clubhouses-for-people-with-psychiatric-disabilities-a-comparative-study(cfe4f04a-6625-4a2f-845e-fdab130a209d).html

ISBN 978-91-7619-408-9

ISSN 1652-8220

Note: **Figure**: side 22 og 24

Type: Videnskablig rapport udgivet som Bog
Årstal: 2011

Titel: Selvfølgelige Forventninger

Forfattere: Annemarie Højmark, Niels Rosendal Jensen, Søren Christian Langager

Universitet: Aarhus

Land: Danmark

Resume: *Selvfølgelige Forventninger – Fontænehusene som psykosocial rehabiliteringsmodel* er et undersøgelsesprojekt udført i perioden februar 2010 - oktober 2011, af antropolog Marianne Højmark og kollegaer fra DPU, Aarhus universitet med støtte fra Socialministeriet og Dansk Pædagogisk Universitet. Formålet var at undersøge "effekten" af fontænehusene som rehabiliteringsmodel. *"Er det muligt at identificere om deltagelse i klubhusene har positiv betydning for (…) mennesker med massive psykosociale vanskeligheder?"* (Højmark et al 2011) Hovedkonklusionen er, at klubhusmodellen er en bemærkelsesværdig og tydelig god praksis for flertallet af klubhusmedlemmerne i kraft af sin utraditionelle tilgang til den socialpsykiatriske opgave.

Klubhusmodellen reflekterer en recovery-tilgang, hvor vægten er lagt på at skabe gode rammer at komme sig i. Det vil sige, at det det er klubhusets opgave som psykosocialt rehabiliteringstilbud at tilrettelægge de omstændigheder, hvor den enkelte kan være i en længerevarende bedringsproces i et udviklende fællesskab. Man øver konkrete færdigheder i en arbejdsrutine og opnår samtidig social træning og øget livsmestring. Denne vægt på rammer og strukturer sammenfattes og diskuteres i rapporten som begrebet *stilladsering*. Som forfatterne bemærker: *"Den individuelle rehabilitering ser så at sige ud til at foregå, mens medlemmerne har travlt med at drive klubhuset i fællesskab med de andre medlemmer og medarbejdere."*

(citat: s 130, Højmark et al. 2011)

Rapporten indeholder 6 kapitler: 1) præsentation, 2) dagligdagen i et dansk klubhus, 3) præsentation af de danske klubhuse, 4) klubhusenes organisering og hvordan klubhuset opleves af undersøgelsesdeltagerne, 5) analyse af klubhusenes særegenhed, 6) analyse af forholdet mellem fontænehusenes socialpsykiatriske tilgang og dansk socialpolitik anno 2011.

Konklusion: Det anbefales, at de danske huse bliver bedre til at dokumentere deres gunstige samfundsbidrag. Der er vigtige erfaringer, som kunne komme hele socialpsykiatrien til gode.

Metode og Empiri: Undersøgelsen baserer sig på antropologiske feltstudier af hverdagen i fontænehusene samt kvalitative interviews med det formål at indsamle originale refleksioner over den hverdag, som medlemmerne oplever, samt interview med personale og ledelse om de værdier og principper, der guider tilrettelæggelsen af aktiviteterne. Rapporten omfatter samtlige 7 danske fontænehuse på daværende tidspunkt. Der kom hele 3 nye huse til, mens studiet stod på. Et tidligere feltstudie fra 2010 er også integreret. (Højmark 2010.)

Emneord: Fontænehuse/ klubhusmodel/ rehabilitering/ Dansk socialpolitik/ Arbejdsfællesskab/ stilladsering

Udgivelse: Aarhus Universitet, Institut for Uddannelse og Pædagogik

Link: Open access https://viden.sl.dk/media/8032/selvfoelgelige_forventninger.pdf

Kan lånes på bibliotek.dk https://bibliotek.dk/linkme.php?rec.id=870970-basis%3A29146683

Bog: ISBN 978-87-7430-263-6

E-bog:ISBN 978-87-7430-262-9

Omfang 158 sider

Type: International sundhedskommissionsrapport
Årstal: 2018

Titel: The Lancet commission on global mental health and sustainable development

Forfattere: Patel, Saxena, Lund, Thornicroft, Bolton, Chisholm, Collins, Cooper, Eaton. Mfl.

Universiteter & Organisationer: Harvard Medical School, Boston, USA; Harvard TH Chan School of Public Health, Boston, MA, USA, Sangath, Goa, India; Public Health Foundation of India, New Delhi, India; Centre for Global Mental Health, Health Service and Population Research Department, Institute of Psychiatry, Psychology and Neuroscience, King's College London, UK; Alan J Flisher Centre for Public Mental Health, Department of Psychiatry and Mental Health, University of Cape Town, Cape Town, South Africa; Institute of Psychiatry, Psychology, and Neuroscience, King's College London, London UK; WHO Sierra Leone, Freetown, Sierra Leone; Makerere University School of Public Health, Kampala, Uganda; Department of International Health and Department of Mental Health, Center for Humanitarian Health, Johns Hopkins University Bloomberg School of Public Health, Baltimore, MD, USA; WHO Regional Office for Europe, Copenhagen, Denmark; University of Washington, USA (...)

Lande: bredt internationalt arbejde udgivet i Storbritannien

Resume: Siden 2007 har lancet kommissionen for global psykisk sundhed arbejdet på at ændre opfattelsen af verdens sundhed hos beslutningsdygtige politikere ved hjælp af verdenssundhedsorganisations (WHO) bæredygtighedsmål. På baggrund af årtiers tværfaglige undersøgelser og praksis påpegede de et globalt behov for opprioritering af tilbud til mennesker påvirket af psykiske lidelser. Den globale byrde af lidelser relateret til psykisk sygdom er øget i alle lande i relation til demografiske, miljømæssige og socialpolitiske forandringer. Kvaliteten af tilbud rettet mod af psykisk sundhed er rutinemæssigt ringere, end dem der retter sig mod fysisk sundhed.

Konklusion: Lancet kommissionens anbefalinger lyder på at udbrede den psykiske dagsorden fra kun at fokusere på at reducere behandlings-spændet mellem psykiatrisk og somatisk behandling til et fokus på at løfte det psykiske sundhedsniveau hos hele befolkningen og samtidig reducere byrden ved psykiske lidelser ved at adressere huller i forebyggelse og behandling. Ved at skabe fokus på forebyggelse kan man reducere bidraget til den globale sygdomsbyrde.

Indhold: Klubhusprogrammet som rehabiliteringstilbud er omtalt på side 30 i rapporten i forbindelse med afsnittet "Adulthood" på dansk, "voksenliv." I rapporten står der således; *"Interventioner til støtte for jobtræning og beskæftigelse, såsom den amerikanske klubhus-kultur, der bygger færdigheder i livsmestring og tilbyder social støtte (appendiks s. 19, panel S18: Clubhouse-modellen), og de individuelle*

placerings- og støtteprogrammer er essentielle komponenter i et omfattende svar på målet at opnå inkludering for mennesker med alvorlige psykiske lidelser." (fri oversat fra The Lancet Rapport s30.) Desuden er klubhusene omtalt som en løsningsmodel i rapportens appendix.

Emneord: Menneskerettigheder/ Bæredygtighed udvikling/ FNs Verdensmål/velfærd/psykisk sundhed/

- **Udgivelse:** The Lancet commission Lancet (London, England), ISSN: 1474-547X, Vol: 392, Issue: 10157, Page: 1553-1598Publication Year2018

Suplerende tillæg, kan hentes gratis ved registrering:

Link: http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(18)31612-X

Note: Appendix: Panel S18 side 19

Patel V, Saxena S, Lund C, et al. Lancet Kommissionen for global psykisk sundhed og bæredygtig udvikling. Lancet 2018 offentliggjort online 9. oktober.

http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(18)31612-X

Dette appendiks var en del af den originale indsendelse og er blevet peer reviewed. I Appendix beskrives klubhusene som et omkostningseffektivt initiativ til forbedring af psykisk sundhed gennem fællesskabsopbygning. Klubhuse giver personer, der lever med alvorlig psykisk sygdom mulighed for at deltage i botilbud, beskæftigelse, uddannelse og sundheds- og initiativer, der forandrer og forbinder dem med det almindelige samfund. Medlemmer spiller en aktiv rolle i deres egen -og andres recovery ved at arbejde sammen med personalet om at organisere og drive det daglige klubhusprogram. Grundlagt i New York City i 1948 med oprettelsen af Fountain House (det første klubhus), har Klubhusmodellen vist sig effektiv i at forbedre velvære og psykisk sundhed. Den har øget beskæftigelsesfrekvensen og reduceret hospitalsindlæggelser og fængsling blandt personer, der lever med psykisk sygdom. Modellen er også omkostningseffektiv med et års programmering koster svarende til to ugers hospitalisering på et psykiatrisk hospital i USA. Clubhouse international (CI) har indflydelse på internationalt plan. Til dato er der 320 akkrediterede klubhouseprogrammer i 34 lande, der når mere end 100.000 mennesker om året.

Dokumenttype	Årstal	Alder	Nationalitet	Titel	Vurdering	Noter	Sidetal
Meta-studie Teoretisk Metode							
	2018	2	Canada	Developing a realist theory	2-3	Meta Forskningsmetode, virkningsevaluering.	12s + 1s Guide, Fokusgruppe.
	2015	5	Australien	The contribution of case study design…	1-2	Teoretisk undersøgelse diskuterer, hvordan klubhusmodellen bedst undersøges. Mangler direkte fokus på recovery & rehabilitering.	7s
	2015	5	Australien	Self-determination theory	3	Meta-artikel. Udvikling af unik model til klubhus-forskning. Praksis- orienteret.	7s
Oversigtsartikler							
	2016	4	USA	A systematic review of evidence	4*	Berører alle kerneformål i klubhusmodellen.	20s
	2016	4	Frankrig	A systematic review of Effectiveness…	4*	Videnskabelig effekt-evaluering	8s
	2018		USA, Norge	Pushing the Boat out	3-4	Metaanalyse, meta-etnografisk, gode citater, hermeneutisk forskningstilgang; dvs. inddrager den personlige klubhuserfaring som et fænomen, der påvirker subjektets "væren i verden. Fokus på medlem, medarbejdere & pårørende.	13s

Dokumenttype	Årstal	Alder	Nationalitet	Titel	Vurdering	Noter	Sidetal
Tidskriftsartikler							
	2009	11	Hong Kong	A six month prospective...	1-2	Komparativ undersøgelse, kontrolgruppe (psykiatrisk udslusning) >vs.< klubhusmedlemmer. Fokus: skizofreni. Klubhusmedlemmer viser væsentlige tegn på bedring. Kvantitativ forskning.	8s
	2011	9	USA	A place to be...	2-3	"naturalistisk" undersøgelsmetode/medlemscitater	8s
	2018	2	USA	Beyond these Walls...	4	8 forskellige klubhuse, solid empiri. Fokus integration i samfundet. Kvantitative data. Spørgeskema-undersøgelse.	10s
	2017	3	Taiwan & USA	Building a working community	3	Fokus på medarbejdere Grounded theory: observation + interviews, brug af citater.	13s
	2015	5	USA, Storbritannien & Finland	Clubhouse Community Support for life...	3-4	Tværnational undersøgelse, gode citater. Fokus Medarbejder ><medlemsrelation. Kvantitativ + Kvalitativ data. Mixed Method.	11s
	2014	6	Australien	Clubhouse model of psychiatric rehabilitation...	1-2	Fokuserer udelukkende på hvordan det står til med klubhuses "selvbeskrivelse" Empirien er udelukkende tekstanalyse.	9s
	2012	8	USA	Correlates of Peer Support...	3-4	Solid kvalitet / medlem +medlem relationer. Citategnet! Kvantitativ forskning. Spørgeskema-undersøgelse.	11s
	2010	10	Australien	Peer Support within Clubhouse	4	Grounded theory. Figur: Niveauer af peer-støtte.	8s
	2014	6	USA	Predictors of Loneliness	4*	Solid dokumentation. Klubhusdeltagelse= reducerer ensomhed. Klassisk medicinsk forskning. Effekt-evaluering. **Kv**antitativ forskning, spørgeskemaer.	4s

Dokumenttype	Årstal	Alder	Nationalitet	Titel	Vurdering	Noter	Sidetal
Tidskriftsartikler							
	2018	2	Sverige	Quality of life…	4	Komparativ undersøgelse, kommunalt Dagcenter >vs.< Klubhus. Skandinavisk. Ligner DK.	10s
	2018	2	USA & GB	Sense of clubhouse community	4*	Fokus på effektmåling. Konceptualisering af "Klubhusfølelse." Empowerment = kollektivt selvværd. Isolerer problemområder. Solidt data.	9s
	2016	4	Sverige	Social Networks and Social Interaction…	3-4	Delstudie til rapport. Solidt data. Komparativ undersøgelse. Organisationsstrukturen i klubhuse.	15s
	2001	19	USA	Vocational rehabilitation…	3	Kritisk evaluering af resultater af "overgangsarbejde" sammenligner og anbefaler andre typer af støtte/ træning til fastholdelse af ordinært arbejde blandt personer med psykiske/ kognitive vanskeligheder.	58s

Dokumenttype	Årstal	Alder	Nationalitet	Titel	Vurdering	Noter	Sidetal
Videnskabelige Rapporter							
	2012	8	Finland Tyskland, Holland, Rumænien, Slovenien, Spanien, Sverige, USA.	Choices for Recovery	4*	Udgivelse fra Finlands sundhedsstyrelse. Oversigtsrapport. Anbefaler klubhusmodellen som omkostningseffektiv recovery-tilgang. Tværnationalt samarbejde. Oversigt over evidens for klubhusmodellen. Argumenterer for at investere mere i socialpsykiatri og forebyggelse, fremhæver klubhusmodellen som inspiration for alle recovery- indsatser. Henviser til WHO-verdensmål. 4. Kap. er en grundig gennemgang af fordelene ved klubhusmodellen. **Bonus: Indeholder dansk vinkel.**	109s ialt. *s3-12 + Kap. 4, s 33-77
	2017	3	Sverige	Recover-promoting factors…	4	Solid dokumentation. Klassisk medicinsk forskning. Komparativundersøgelse. Baggrund og uddybning af artiklen "Quality of life."	66s
	2018	2	Udgiver: Storbritannien. Samarbejde vedr. WHO-lande	The Lancet commission on Global Health and sustainable development.	4*	Rapport fra WHO. Fremhæver klubhusmodellen som omkostningseffektiv recovery-tilgang. Argumenterer for at det psyko-sociale aspekt er overset i sundhedsindsatsen blandt WHO-lande og at det er et globalt problem. Recovery-modeller som ICC- klubhuse er en international løsningsmodel.	Appendix s20, 1side af 41sider i alt.
	2011	9	Danmark	Selvfølgelige forventninger	4	Dansk, antropologiske feltstudier. Koncept for hvordan klubhuset og den arbejdsstrukturerede dag udgør et stillads for den enkeltes bedring: "stilladsering." Citations-egnet. Kan downloades gratis online eller lånes som bog.	158s